

Tveter ^{og} ordet

Utstillingen åpner den 13. mai
og varer til 24. september 2023

«I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden.
Jorden var øde og tom, mørke lå over dypet,
og Guds ånd svedde over vannet.
Da sa Gud: «Det skal bli lys! Og det ble lys.»

1, Mosebok 1-3

Årets sommerutstilling tar utgangspunkt i Tveters forhold til ordet, og intet er da mer naturlig enn å trekke frem de første linjene av Moseboken i Bibelen. Kåre Tveters navn forbinder vi med lys. Det finnes knapt en omtale av ham som ikke inneholder formuleringen «Kåre Tveter, lysets maler».

Tveters kunst er spesielt knyttet til to geografiske områder; Odalen og Svalbard. Kunstnerens hundreårs – jubileum ble markert med en jubileumsbok som tok utgangspunkt i samlingene som er i de to stiftelsene som ble opprettet henholdsvis på Skarnes og på Svalbard samt en komplett visning av alle grafiske arbeider skapt av kunstneren. Boken

er utgitt av ART PRO forlag v/Trond B. Olsen i samarbeid med Sør-Odal kommune og Longyearbyen lokalstyre og fikk tittelen «Mellom verdener». I tittelen ligger at Tveters bilder viser frem en verden av uendelige nyanser synliggjort av lysets brytninger.

Tveters bilder knytter seg til bestemte motiver, men formidler en intensitet i opplevelsen av det sette, som tilfører en dimensjon av noe uendelig, ukjent, forlokkende og skremmende, knyttet til det nære og kjente. Tveters tilsynelatende idyller har uante dimensjoner, eller som dikteren Harald Sverdrup formulerer det i diktet «Vinternatt», skrevet til Tveter: «Det er selvmord i det hvite, sier du. / Naturen har ulveblikk som ser oss/ uten å bli sett.»

Lyshuset, rom for rom

Første etasje: Heilt odøling

Vi innleder utstillingen med et rom der vi finner Arne Durbans byste av Tvetter. De to kunstnerne kjente hverandre tilbake til 1950 -tallet da Tvetter studerte på kunst- og håndverksskolen og på Kunstakademiet. Tvetter var jo selv ekte odøling og er her omgitt av kjente og ukjente odølinger slik vi møter dem i hans tegninger til boka «Heilt odøling» og litografiet han laget i anledning utgivelsen av boka i 1996. Anders Rørholt forfattet boka som er skrevet på dialekt. Anny Fremmerlid skriver i «Mellom

verdener» om odølingens særegne lynne: «Odølingen fremstår som lun og ettertenksom, sarkastisk på egne og andres vegne, lite fintfølende og rett frem.»

Tvetters illustrasjoner slår ned på de karakteristiske trekkene ved sine modeller med haugeblikk. Linjene er enkle og presise. Man skulle tro at Tvetter var en dreven karikatur og avistegner, men dette er det eneste illustrasjonsarbeid av denne typen han har laget.

Lokale motiver

Tvetter slo igjennom som maler i 1960 – årene med bilder som hentet motivene fra hans nære omgivelser i Odalen. Fra et utgangspunkt med forsiktig forenklede motiver, beveget han seg utover på 1960 – tallet lenger og lenger ut i et abstrakt formspråk. Til slutt endte han opp med rene

fargeflater satt opp mot hverandre, der vi kan ane en horisontlinje, antydning til en bygning og en trestamme, men sjelden noe mer. Dette anelsesfylte skulle bli hans kjennemerke. Etter hvert reduserte han fargebruken til noen få farger og et rikt register av mellomtoner.

Tvetter og ordet

Rommet innleder med en reproduksjon av Tvetters maleri til bårehuset på Strøm kirke. Det ble malt i tempera rett på veggen i løpet av ni dager sommeren 1960. Midt på bildet er et vindu der lyset strømmet inn, til venstre for vinduet står Jesus og til høyre elleve disipler som overvar hans himmelfart. Bildet ble høsten 2022 restaurert.

Den enkle formen skaper en fornemmelse av avstand, verdighet og det å være vitne til noe opphøyd. I bildet har lyset en sentral rolle i komposisjonen og som symbol. I et intervju med Jan Otto Johansen, sitert i Johansens bok om Tvetter, trekker kunstneren frem et sitat fra den danske forfatteren og presten Kaj Munk: «Naturen er som en transparent, et slør – gjennom det skuer vi Gud i all hans velde og makt.»

Tvetter var opptatt av poesi og hans kunst har inspirert poeter. Vi har valgt ut fem poeter: Hans Børli, Emil Boyson, Stein Mehren, Harald Sverdrup og Jan Erik Vold. De fem kan knyttes til Tvetter på ulike måter. Poetene blir presentert i form av fem bannere med et sitat av hver poet og poetens portrett utformet av Mathilde Lid. Hun har også laget Tvetters portrett, som vises her og i en større utgave i trappeløpet til andre etasje.

Hans Børli var en venn av Tvetter fra tidlig av og flere motiver hos Tvetter og Børli kan knyttes til hverandre. Emil Boyson var også en personlig venn. Tvetter satt i styret for Boyson-selskapet og illustrerte boken «Før sporene slettes», en minnebok om Boyson fra 1981. Dikt av Stein Mehren ledsager syv

litografier av Tvetter i den gedigne boken «Flak av lyset», 1989. Boken henter sin tittel fra en strofe av Mehren: «Plutselig, et blått glimt av vår/ og isen knitrer, går opp i flak av lys/» både Harald Sverdrup og Jan Erik Vold har blitt inspirert Tvetter til å dikte. Jan

Erik Vold har skrevet om Tvetters bilder: «De holder på en hemmelighet som er synlig for alle. Det er opp til den enkelte å klemme ut bilder. Vi står overfor den samme gåte som heter tilværelsen, Lyset slik det viser seg i den norske natur.»

Andre etasje:

I trappeløpet til annen etasje henger et portrett av Kåre Tvetter.

Norges-suiten

Rommet viser landskapsbilder av Tvetter i olje og akvarell. Bildene henter i det vesentlige motiver fra Odalen, men vi viser også en serie norske landskaper som Tvetter malte i anledning melodifestivalen «Grand Prix»

da denne gikk av stabelen i Bergen i 1986. Tvetters akvareller med motiver fra norsk natur ble vist underveis i sendingen. Det er første gang siden 1986 at disse akvarellene som er i privat eie blir vist samlet.

Spontant og enkelt

En spesiell attraksjon i dette rommet er en monter der vi har samlet akvareller malt av Tvetter og gitt som julehilsener til venner. Her møter vi Tvetter på det mest spontane og enkle. Ofte dreier det seg om bilder som er tryllet fram med et par penselstrøk. Det viser hans suverene mestring av en krevende teknikk. Det er en hårfin balanse i akvarellene mellom det at pigmentene fremstår som antydninger om et motiv, og at motivet løser seg opp og flyter. Tvetter er

svært sparsom med sine virkemidler. Få malere kan som han gi et fortettet bilde av en sterk naturopplevelse formidlet i et stille språk.

I dette rommet møter vi også to malerier med motiver fra Svalbard. Tvetter kom til Svalbard første gang i 1984 og utover på 1980–90-tallet ble hans kunst i sterk grad forbundet med bildene han laget inspirert av naturen der.

Det skal bli lys! Og det ble lys.

Her vises for første gang en suite av svalbardmotiver Tvetter laget med tanke på at de skulle benyttes i forbindelse med utforming av etiketter. Bildene henter motiver fra alle årstider og vi kan følge lysets gang på Svalbard gjennom ett år. Denne «Svalbardsuiten» ble utformet i årene 1992 – 1997. Det blir også vist et komplett sett av de seks etikettene som ble laget knyttet til kunstnerens opplevelse av lyset på Svalbard gjennom et år: vinter, vår, forsommer, sommer, høst, forvinter.

Etikettene ble laget for edisjon av konjakk i anledning 75-årsjubileet til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS. Utstilt er også seks cognacglass og en karaffel designet av designer Arne Jon Jutrem. Motivene er hentet fra samme suite av akvareller fra Svalbard og ble fremstilt ved Hadeland Glassverk i samarbeid med gravør Åge Korgerud. Alle flasker og glass er nummerert og utstilt.

Boken: *Kåre Tveter* *Mellom verdener / Between Worlds*

I Mellom verdener får vi stifte bekjentskap med både kunst og kunstner gjennom ordene til de som kjente ham, de som møtte ham, de som beundret ham. Og ikke minst får vi gjennom bildene kjenne den helt spesielle følelsen av Kåre Tveters kunst – landskapet som fanger, stillheten som fengsler, og lyset som bergtar.

Bibliofilutgavene

av boken er nummerert og signert med et serigrafisk, kr 4700,-

Svalbard (IV), 1997.
Serigrafisk, 28 x 37,5 cm.
Serigrafiet følger
bibliofilutgaven
Mellom verdener:
Kåre Tveter 100 år, 2022

Arktisk månenatt (II), 1997.
Serigrafisk, 29 x 35,5 cm.
Serigrafiet
følger bibliofilutgaven
Mellom verdener:
Kåre Tveter 100 år, 2022

– «Gud sa: «Bli lys» – og det ble lys,
og Gud så at lyset var godt», er det ikke slik da?
Og det ble ikke sagt noe mer, så vidt jeg har lest.
Hvordan skal jeg da kunne si noe særlig?
Det flommer jo og er der bare som en gudegave.

Kåre Tvetter Galleri Lyshuset

I Kåre Tvetter - Galleri Lyshuset på Skarnes kan du beskue landets største samling arbeider, signert den store maleren. Samlingen er donert av Tvetter selv og består av 128 arbeider i ulike teknikker, hovedsakelig fra perioden 1985-1998.

Kåre Tvetter - Galleri Lyshuset ble offisielt åpnet av HM Dronning Sonja 25. oktober 2002.

Åpningstider 2023

Galleri Lyshuset holder åpent hver vår- og sommersesong.
Vi har også åpent utvalgte helger resten av året. Følg med på hjemmesiden.

Mai: lørdag-søndag

Juni: onsdag - søndag **Juli:** onsdag - søndag **August:** onsdag - søndag

September: lørdag-søndag

Alle dager 12-16. Gratis inngang

Priser for guiding

400,- pr. gruppe under 10 stk. 500,- pr. gruppe over 10 stk (inntil 20).

Obs: guiding må avtales på forhånd og avhenger av ledig kapasitet.

Besøksadresse: Ole Dysteruds veg 15, 2100 Skarnes

Tlf.: 940 13 878 (innenfor galleriets åpningstid)

Tlf.: 62 96 80 00 (hverdager 10-14.00)

Utstillingen er kuratert av professor Øivind Storm Bjerke i samarbeid med designer Stian Berger, Melkeveien Designkontor og Trond B. Olsen. Portrett av Kåre Tvetter på forsiden er tegnet av Mathilde Lid.

ART PRO forlag AS